

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Examensarbete

Digital portfolio i bildämnet

Synliggörande och delaktighet i lärandeprocessen

*Författare: Leena Joandi
Handledare: Eva Cronquist
Examinator: Hans Sternudd
Termin: VT17
Ämne: Bilddidaktik
Nivå: Grundnivå
Kurskod: GO2393*

Abstrakt

I studien undersöks användningen av digital portfolio i bildämnet och hur den digitala portfolion ingår i att synliggöra lärandeprocessen, samt hur den kan skapa en pågående dialog mellan elev och lärare. Vidare undersöks den digitala portfolions roll i elevers delaktighet i bedömningsprocessen. Metoden är kvalitativ och stödjer sig på halvstrukturerade intervjuer med pedagog och elever från högstadiet som använder sig av digital portfolio i bildämnet. Resultatet visar att både pedagog och elever ser möjligheterna med den digitala portfolion vad det gäller synliggörande av elevernas läroprocess i bild. Ett multimodalt arbetssätt är en framgångsfaktor som bidrar både till synligheten av läroprocess och bedömningsprocess, samt främjar alternativa kommunikationsformer. Hinder i att uppnå en synlighet och delaktighet i lärandeprocessen och bedömningsprocessen kan dels bero på att den digitala portfolion kan betraktas av eleverna som för abstrakt och därmed också negligeras, eller att eleverna inte ser eller har förstått värdet i att dokumentera. Ytterligare en faktor som är nödvändig för att eleverna ska känna sig delaktiga i, bland annat bedömningsprocessen, är att pedagogens feedback måste vara kontinuerlig och effektiv.

Ur ett socialkulturellt perspektiv, med fokus på design för lärande, visar sig den digitala portfolion ha stor potential för synlighet och delaktighet i både läro- och bedömningsprocessen.

English Title (Engelsk titel)

Digital Portfolio in the Art Subject
Visibility and Involvement in the Learning Process

Nyckelord

Digital portfolio, portfolio, multimodalitet, bilddidaktik, bildpedagogik, portföljarbete, mediering, synliggöra lärande, synliggöra bedömning, zpt, bfl, designteoretiskt perspektiv, läroprocesser, bedömningsprocess, formativ bedömning, dialog, asynkrotiska samtal

Tack

Ett stort tack till alla som gjort det möjligt för mig att genomföra mitt examensarbete.

Tack till elever och pedagog som så generöst har ställt upp med att bli intervjuade och dela med sig av sina tankar.

Tack till familj som har peppat, stöttat och drivit mig vidare när min energi och fokus har flackat.

Och inte minst tack till min handledare Eva Cronquist som genom sitt engagemang och goda råd har guidat mig genom processen.

Innehåll

1 Inledning	4
1.1 Ämnesval	4
1.2 Syfte	5
1.3 Frågeställningar	5
1.4 Forskningsöversikt	5
1.5 Teoretiska Utgångspunkter	7
1.5.1 Sociokulturell teori	7
1.5.2 Designteoretiskt perspektiv	9
1.5.3 Bedömning för lärande	10
1.6 Metod	11
1.6.1 Insamlingsmetod	11
1.6.2 Urval	12
1.6.3 Etiska överväganden	12
1.6.4 Analysmodell	13
1.6.5 Källor och källkritik	13
1.7 Disposition	14
2 Resultat och Analys	14
2.1 Bildpedagog: möjligheter och dilemman i synliggörandet av lärprocessen.	15
2.1.1 Positiva aspekter	15
2.1.2 Negativa aspekter	17
2.2 Elever: möjligheter och dilemman i synliggörandet av lärprocessen.	19
2.2.1 Positiva aspekter	19
2.2.2 Negativa aspekter	22
2.3 Elever: möjligheter och dilemman av dialog och delaktighet i bedömningsprocessen.	23
2.3.1 Positiva aspekter	23
2.3.2 Negativa aspekter	25
3 Tolkning av Resultat	25
3.1 Mediering	25
3.2 Multimodalitet	26
3.3 Designteoretiskt perspektiv, Dialog och ZPD	26
3.4 Bedömning för lärande	27
4 Sammanfattning	28
5 Diskussion av Resultatet	29
5.1 Förslag till vidare forskning	30
6 Referenser	31
7 Bilagor	I
Bilaga A Missivbrev till vårdnadshavare	II
Bilaga B Intervjuguide	III

1 Inledning

1.1 Ämnesval

Det här arbetets fokus är på användningen av *digital portfolio i bildämnet* och hur den digitala portfolion ingår i att synliggöra lärandeprocessen, samt hur den kan skapa en pågående dialog mellan elev och lärare. Utgångspunkten är att till skillnad från en vanlig portfolio så skiljer sig den digitala så till vida att den digitala portfolion är lämpad för att dela med sig på ett annat sätt än den analoga. Skillnaden, som jag ser den, är att den digitala portfolion uppmuntrar och möjliggör en interaktion mellan portfolio-innehavare och lärare, föräldrar eller klasskamrater, den är som jag vill uttrycka det, mer ”levande”.

Portfoliomethoden är välkänd, särskilt inom bildämnet. Med den digitala teknik vi har tillgänglig nu, från det att portfoliomethoden först blev populär, så ser jag att tekniken öppnar upp för nya möjligheter. Många skolor har implementerat 1-1, dvs. en dator eller läsplatta till varje elev, men utifrån mina erfarenheter efter att ha varit verksam samt praktiserat och auskulerat på skolor så är dessa inte integrerade på ett naturligt sätt i undervisningen av bildämnet. I rapporten *Bild i Grundskolan* från 2015 anger lärare att enbart en femtedel av eleverna använder sig av datorer för att dokumentera eller utvärdera sitt arbete i bildämnet (Skolverket 2015, 84). Jag tänker att datorerna är en oanvänd resurs. Samtidigt framgår det av rapporten att

eleverna framhåller betyget som främsta informationskälla till hur det går för dem i ämnet, det vill säga den summativa bedömningen, medan lärarna, framför allt i årskurs 9, menar att individuella samtal under lektionerna är viktigast, det vill säga den formativa bedömningen. (ibid., 180)

Det råder alltså en diskrepans mellan hur lärare och elev uppfattar dialogen kring hur det går för eleven. Möjligen skulle en större användning av datorer för att dokumentera och samtala kring sitt arbete utgöra en faktor som får eleverna att känna sig mer införstådda eller delaktiga i den summativa bedömningen.

I Lgr11 står det att eleven ska lära sig och använda sig av ”ord och begrepp för att kunna läsa, skriva och samtala om bilders utformning och budskap” (Skolverket, 2011 s.22). Med andra ord innebär det att eleven ska kunna kommunicera kring sin bild och arbetsprocess. För ett godkänt betyg i årskurs 9 ska eleven ”ge utvecklade omdömen om arbetsprocessen och visar då på förhållandevis komplexa samband mellan uttryck,

innehåll, funktion och kvalitet i bildarbetet” (ibid., 25). Med en digital portfolio där eleverna presenterar sin process och kommenterar kring processen skriftligt har ovanstående mål en naturlig del i undervisningen.

1.2 Syfte

Syftet med undersökningen är att studera hur man kan använda sig av digital portfolio i bildundervisningen för att synliggöra lärande och arbetsprocessen, samt skapa en dialog mellan elev och lärare kring elevens lärandeprocess i bild.

1.3 Frågeställningar

Vilka möjligheter och dilemman uppfattar en lärare att den digitala portfolion innebär för synliggörandet av lärprocessen hos elever i bild?

Vilka möjligheter och dilemman uppfattar elever att den digitala portfolion innebär för synliggörandet av lärprocessen hos dem i bild?

Vilka möjligheter och dilemman uppfattar elever att den digitala portfolion innebär för dialog och delaktighet i bedömningsprocessen?

1.4 Forskningsöversikt

Här presenteras tidigare forskning som genomförts rörande portfolioanvändning i skolan och dess roll i att synliggöra lärande och bedömning samt fungera som ett verktyg för kommunikation.

Lars Lindström är en professor i pedagogik som har intresserat sig för praktisk-estetiska ämnen, särskilt process och bedömning i dessa. Hans forskning kring just detta har väckt uppmärksamhet internationellt. I antologin *Barns skapande i bild -Forskning om bildundervisning* från 2000 har Lindström samlat sina tidigare publicerade forskningsartiklar där han bland annat belyser hur elever med hjälp av en portfolio kan synliggöra sitt eget lärande och sin skapandeprocess inte bara för läraren men också för sig själva. I ”Arts PROPEL”, ett utvecklingsarbete initierat av Harvard University menat att få elever att reflektera över bilder och skapande, visar Lindström hur portföljmetodik främjar att synliggöra bedömning för eleverna. Utöver det så menar han att portfolion

underlättar för bedömning inte bara av den skapande verksamheten men också av elevers förmåga att göra iakttagelser i bilder och reflektera över dem; samtala om bilders utformning och budskap.

Roger Ellmin är en psykolog, forskare och universitets lektor som har forskat i portfoliomethod och förespråkat detsamma i Sverige. Han har tillsammans med sin fru Birgitta författat flera böcker inom ämnet. Bland annat boken *Att arbeta med portfolio - teori, förhållningssätt och praktik* från 2003 där de behandlar aspekterna av att använda portfolio i skolan. De tar upp vad portfolio innebär och hur portfolio har utvecklats till att bli ett mer vedertaget begrepp och arbetsmetod. De belyser portfolions funktion och roll i att göra eleven mer deltagande i sin egen kunskapshämtning och lärprocess samt hur portfolion möjliggör ett samspel och deltagande med andra aktörer: klasskamrater och lärare.

Olga Dysthe, en pedagogik professor, mest känd för sin forskning kring dialog och språkets innebörd för inläring har i sin artikel *Om förhållandet mellan individ och grupp i portföljprocessen* från 2002 belyst portföljprocess och hur man som lärare bör förhålla sig när man jobbar med portfolio. Dysthe poängterar vikten kring uppfattningen om synen på lärande. Hon menar här att det är viktigt att läraren har tagit ställning kring sin syn på lärande och ha en teoretisk bas för sin verksamhet. Dysthes utgångspunkt bygger på socialkulturell teori. Hon menar därför att interaktion och samarbete är grundgörande för lärande. Dysthe lyfter i artikeln vikten av att upprätthålla en pågående dialog mellan elever och lärare kring metodiken.

Hillevi Lenz-Taguchi framhåller utifrån ett socialkonstruktionistiskt perspektiv i *Varför pedagogisk dokumentation* (2000) att pedagogisk dokumentation innebär ett aktivt verktyg snarare än en slutprodukt av ett färdigt arbete. Pedagogerna kan använda sig av den pedagogiska dokumentationen för att möjliggöra en dialog både för att återberätta och hjälpa eleven synliggöra sitt eget lärande och också för att driva arbetet framåt. Hon menar att det uppstår en kommunikation när eleven utifrån dokumentationen kan tala om sina erfarenheter via bilder eller berättelser.

I magisterexamensarbetet i lärande från Högskolan för lärande och kommunikation, Högskolan i Jönköping, *Lära genom portfolio-men vad?: En kvalitativ studie om några*

elevers lärande med portfolio som redskap och metod (2008) har Anna Jacobsson och Catarina Marcus bedrivit en kvalitativ studie med en teoretisk utgångspunkt i den fenomenografiska forskningsansatsen. De har forskat kring hur elever och pedagoger uppfattar hur lärandet utvecklas genom arbetet med portfolio. Medan eleverna och pedagogerna hade snarlika uppfattningar så skilde de sig även åt. Ett exempel som framkom var att pedagogerna menade att ett problemområde var att eleverna behöver stöttning till att formulera sig och utveckla sina reflektioner, medan eleverna inte framhävde det som ett problem. Eleverna förmedlade att de kände att de ”genom arbetet med portfolio blivit bättre på reflektera och se om de nått målen” (ibid., 37).

1.5 Teoretiska Utgångspunkter

Studien utgår främst från sociokulturell teori på lärande varpå följande begrepp kommer att definieras inför användning i denna studie: mediering, multimodalitet, den närmaste proximala utvecklingszonen, ZPD, dialog, designteoretiskt perspektiv och bedömning av lärande.

1.5.1 Sociokulturell teori

Den socialkulturella teorin, från början utformad av Lev Vygotskij, (1896-1934), ser lärande som grundat i den sociala och kulturella situationen och där samspel med språk spelar en huvudroll. Vygotskij menar att språket är det viktigaste redskap människan har när det gäller att förstå omvärlden. Det är genom en kommunikation med andra som vi förstår omvärlden och befäster kunskap (Lundgren et al. 2012, 186, 189, 191). Olga Dysthe poängterar att just interaktion, deltagande och samspel är nyckelord i sociokulturell teori. (2003, 31,34,41) Språket, enligt Vygotskij är ett redskap i det som kallas mediering, en handlingen av att använda redskap för att förstå omvärlden. Jag kommer vidare utveckla begreppet mediering under följande underrubrik.

1.5.1.1 Mediering

Mediering är ett nyckelbegrepp i den sociokulturella traditionen. Begreppet mediering kommer ursprungligen från tyska (*vermittlung*) och kan förstås som förmedling. Mediering innebär att vi använder oss av redskap för att förstå vår omvärld (Lundgren et al. 2012, 187). Utöver det språkliga redskapet i mediering menade Vygotskij att vi även använder oss av ett

materiellt redskap. Roger Säljö menar dock att man inte behöver skilja på de två då de ofta går hand i hand och kan då istället kallas för ett kulturellt redskap (ibid., 189). Säljö menar att vi inte behöver skilja på bild, talat eller skrivet språk. Att språk i den sociokulturella traditionen ska förstås som dynamisk och ständigt utvecklingsbart och att de tillsammans utgör delar av vår förmåga att mediera världen och är beroende av varandra. Han menar att ”människan är en multimodal teckenskapare som ständigt utvecklar nya sätt att uttrycka sig” (ibid., 190).

1.5.1.2 Närmaste proximala utvecklingszonen

Lärande och utveckling är enligt Vygotskij en ständigt pågående process. Den närmaste proximala utvecklingszonen, eller ZPD (från engelskans Zone of Proximal Development), kan förstås som att vi har nya kunskaper och färdigheter inom räckhåll i och med en behärskad färdighet. Han menar att man med guidning från en mer kompetent person (lärare) kan härmed bli vägledad till att använda ett kulturellt redskap och ta till sig ny kunskap. Vi pratar här om ett slags samspel, där den kunnige inledningsvis stöttar och guidar eleven till att sedan backa för att låta eleven ta sig vidare på egen hand (Lundgren et al. 2012, 194, Illeris 2007, 80). Scaffolding är en metod som används för att nå nästa utvecklingszon.

Utmärkande drag för scaffolding är att läraren stöttar eleven så att denne bibehåller fokus på uppgiften och att läraren är medveten om de potentiella färdigheter och kunskaper som eleven kan uppnå. Det är en gemensam process mellan lärare och elev(-er), respektive mellan eleverna själva, vilken innehåller kommunikation och förhandling av mening. (Selander och Svärden Åberg 2009, 147)

1.5.1.3 Dialog

I antologin *Dialog, samspel och lärande* (2003) tar Dysthe upp begreppet dialog och hur det relaterar till lärande. Hon inleder med att redogöra för det hon anser menas med klassisk dialog. Nämligen dialog enligt Sokrates, där dialog är ett muntligt medel för att komma till en insikt eller sanning i gemensam förståelse mellan två eller fler personer, öga mot öga (ibid., 11). Dysthe förklarar vidare Mikhail Bakhtins vidgade syn på dialog där dialog även innefattar skrift och intertextualitet (ibid., 12). Mari-Ann Inghand har forskat kring lärarrespons och dialogicitet. Hon tar upp att även lärarkommentarer utgör ett led i en dialog och hänvisar till Bakhtin som menar att alla yttranden innebär att vi ingår i en dialog och därmed en kommunikationskedja som knyter an till oss själva, andra och tid och rum (Inghand 2003, 245). Dysthe menar att Bakhtin understyker att respons

och förståelse hänger ihop såvida att förståelsen alltid är ”beroende av mottagaren aktivt går budskapet till mötes genom en eller en annan form av reaktion, och det är i detta möte eller samspel som mening och förståelse uppstår” (Dysthe 1993, 66). Dysthe menar att ”förståelse alltid kräver en eller annan form av respons, gensvar eller dialogiskt utbyte” (Dysthe 1993, 66). Dysthes syn på dialog överensstämmer med det sociokulturella perspektivet på lärandet:

De som samtalar eller kommunicerar med hjälp av skrift och andra medier samarbetar alltså i skapandet och återskapandet av mening. I utbildningssammanhang är detta insikter som ställer upp en viktig premiss för att att förstå varför kreativa möten med texter och aktivt deltagande i dialog med lärare och andra elever utgör en nödvändig förutsättning för förståelse och lärande. (Dysthe 2003, 101)

I ”Dialogperspektiv på elektroniska resurser” ur *Dialog, samspel och lärande* (2003) redogör Dysthe för dialog i IKT (Informations- och kommunikationsteknik). Hon menar att det viset vi använder datorer i undervisningen i dagsläget är närmast ’datorunderstött samarbetslärande’ vilket bygger på det sociokulturella perspektivet på lärande i det att läraren intar en vägledarroll, att det främjar samarbetslärande och omfattar dialog (297-299). I och med möjligheterna som IKT erbjuder så har det öppnat upp för olika slags interaktioner, däribland asynkrona samtal, vilket jag finner relevant just för den digitala portfolion. Med asynkrona samtal menas att ”att deltagarna läser det som andra har skrivit och skriver sina egna inlägg på sin dator vid ett tillfälle som passar dem (Dysthe 2003, 295).

1.5.2 Designteoretiskt perspektiv

Ett högst relevant perspektiv när det gäller användning av portfolio i undervisningen är det designteoretiska perspektivet som ”hämtar inspiration från det multimodala, socialsemiotiska och det sociokulturella perspektivet på lärande och är skapat för att studera och förstå ’nya kommunikationsmönster och nya positioner i samspelet mellan lärare och elev’” (Åkerfeldt 2009, 109). Staffan Selander och Eva Svärden Åberg har med antologin *Didaktisk design i digital miljö: nya möjligheter för lärande* (2009) berört det designteoretiska perspektivet. Selander ger genklang till den sociokulturella perspektivet på lärande när han säger ”utgångspunkten för lärandet är meningsskapande, kommunikativa handlingar” (Selander och Svärden Åberg 2009, 25) och att ”det

designteoretiska perspektivet understryker vikten av att förstå lärandet som 'meaning-making' genom kommunikation och teckenskapande i en social miljö (ibid., 36). Selander menar vidare att "ett designteoretiskt perspektiv innebär också ett fokus på både grundläggande lärprinciper, och på interaktivitet i designen" (ibid., 25). Han menar här att genom designen av lärandet så främjas approprieringen av kunskap. Och att man genom designen kan "följa den teckenskapande processen [och] iaktta hur den lärande individen har ökat sitt potential att engagera sig i världen" (ibid., 30). Selander tar upp progression **och** hur det relaterar till lärande. Han menar att det "under själva lärprocessen ingår moment av reflektion och eftertanke, och vid slutet av en lärandesekvens kan läraren understödja metareflekationer över vad som varit nytt, hur individen har arbetat och vilket sätt att arbeta som fungerat bäst för henne (ibid., 34,35).

1.5.2.1 Multimodalitet

Anders Marner problematiserar kring kommunikationsformer i texten *Möten och medieringar –ämnen och läroprocesser i ett semiotiskt och sociokulturellt perspektiv* (2005). Han menar att man inte bör se på mediering verktikalt utan hellre horisontellt och med ett 'vidgat' textbegrepp där text samverkar med bilder och andra uttrycksformer (2005, 117). Marner hänvisar till begreppet multimodalitet genom Kress. Här syftar de olika modaliteterna eller 'modes' på olika representationsformer av kommunikation. (ibid., 122) Gunther Kress i *Multimodality: a social semiotic approach to contemporary communication* (2009) menar att de olika modaliteterna används tillsammans mer än någonsin i ett modernt samhälle och att de inte bara var för sig har ett eget budskap men att de tillsammans förstärker varandra, som till exempel med text, bild och färg. Han åskådliggör sin poäng med en vägskylt som innehar alla tre ovannämnda modes. Där en mode i sig själv inte är tillräcklig för att driva hem ett budskap men att de tre tillsammans är överlägsna. Kress drar en slutsats att multimodalitet är människans normala kommunikationsform (2009, 1).

1.5.3 Bedömning för lärande

Christian Lundahl är en professor i pedagogik som forskar bland annat kring bedömning. I boken *Bedömning för lärande* (2011) belyser han just 'bedömning för lärande,' eller BFL (från engelskans 'assessment for learning' eller AFL). BFL är baserat på formativ bedömning. Med en formativ bedömning menas att eleven kan påverka pågående läroprocess, läraren gör eleven medvetande om sin process och utveckling och

undervisningen formas därefter, medan en så kallad summativ bedömning enbart utgör ett slutomdöme (Lundahl 2011, 52). Han menar att undervisning ska ses som en interaktiv process (ibid., 53). Lundahl knyter an till att läroplanen för grundskolan och gymnasieskolan har redan sedan 1994 övergått till att se på kunskap som produktiv snarare än reproduktiv (ibid., 49). För att lyckas med en formativ bedömning, enligt Lundahl, bör först och främst eleverna involveras. För det andra så är det viktigt att bedömningen verkligen leder till att den fortsatta undervisningen påverkas. Lundahl poängterar vikten av interaktivitet. Formativ bedömning ger återkoppling under inlärningsprocessen (ibid., 54). Han menar ”att arbeta med formativ återkoppling är en aktiv process i syfte att ändra förhållandet mellan faktiskt resultat och förväntat resultat” (ibid., 55). Slutligen menar han att ”den återkoppling som är mest effektiv för lärandet rymmer samtidigt information om var eleven befinner sig, vart eleven är på väg och vad som behövs för att eleven ska komma dit” (ibid., 62). Synlighet, feedback och interaktivitet är således tre ledord för BFL. Lundahl hänvisar till en stor metastudie utförd av Ruth Butler vars syfte var att undersöka olika typer av feedbacks effekt på elever. Hon kom fram till att ”motivation, lärande och intresse för uppgifter ökar om feedbacken går ut på att skapa en inre tillfredsställelse för arbetet och lärande processen” (ibid., 60).

1.6 Metod

Studien är utförd via intervjuer där det utforskas hur elever och pedagog upplever att användandet av digital portfolio i bildundervisningen synliggör lärande, arbetsprocess och bedömning, samt om de upplever att den digitala portfolion skapar en dialog mellan elev och lärare kring elevens lärandeprocess i bild. Utifrån det sociokulturella tolkningsperspektivet analyserar jag empirin producerad av de kvalitativa intervjuerna.

1.6.1 Insamlingsmetod

Jag har valt att utföra halvstrukturerade kvalitativa intervjuer för insamlingen av primärkällorna. I en kvalitativ studie är forskaren intresserad av att få svar på frågan hur en människa tänker och känner kring ett fenomen snarare än att svara på frågan varför. För att komma åt hur en människa tänker och känner, dess åsikter och erfarenheter, kring ett fenomen kan man genomföra kvalitativa intervjuer. (Trost 2005, 23, 33) Jag har använt mig av öppna frågor i mina intervjuer med tanken att få respondenterna att fritt delge sina tankar kring den digitala portfolion. Kihlström (2007, 49) menar att en kvalitativ intervju ska innehålla öppna frågor som inte är fast utformade, istället tillåter och inbjuder de till

en flexibilitet hos respondenterna, men att man håller sig till ett bestämt ämne (ibid., 48). Dessa kan sedan följas upp med följdfrågor. I en halvstrukturerad intervju ges utrymme för respondenten att prata kring frågorna och tankar som väcks. Därför är det viktigt att intervjuaren har en viss färdighet i att formulera och eventuellt specificera och sondera en del av de inkommande svaren. (Bell, 162) Kvalitativa intervjuer erbjuder både bredd och djup. Om jag istället hade brukat enkäter, vilka är mer styrda, i undersökningens syfte skulle det troligtvis inte bidra till samma täckande information och kunskap kring fenomenet.

1.6.2 Urval

Jag har intervjuat en grundskolelärare som jobbar aktivt med digital portfolio i bildämnet på högstadiet och även till viss del på mellanstadiet. Jag har även intervjuat sju elever som samtliga går på högstadiet, varav samtliga har jobbat med digital portfolio i mer än ett läsår. Urvalet av sju elever gjordes utifrån de cirka 60 elever vars föräldrar gav medgivande.

Jag har valt att intervjua både lärare och elever eftersom jag intresserar mig av hur eleverna upplever att portfolion skapar en dialog mellan dem själva och läraren och hur läraren upplever samma dialog. Jag vill också analysera lärarens och elevernas syn på lärandeprocessen och bedömningsprocessen och hur den relaterar till den digitala portfolion.

1.6.3 Etiska överväganden

Vetenskapsrådets krav har legat till grund för intervjun för att säkerställa att forskningsetik efterföljs. Informations- och samtyckeskraven har uppfyllts (Vetenskapsrådet 2002, 7, 9). Eftersom en del utav eleverna är under 15 år har deras vårdnadshavare först fått ge medgivande (ibid., 9). Detta medgivande utfördes via email för att säkerställa en snabb hantering och med så få mellanhänder som möjligt. I mailet till vårdnadshavare var jag tydlig med att beskriva intervjun, dess syfte och frågeställningar. Samtidigt informerade jag detsamma i klasserna. Jag försäkrade mig ännu en gång med de urvalda eleverna att de ville delta och informerade dem om deras rätt att avbryta intervjun samt hanteringen av de insamlade uppgifterna. Detta utfördes för att möta konfidentialitet- och nyttjandekravet. Respondenternas namn är fingerade för att säkerställa anonymitet, vilket gjordes redan i transkriberingsskedet. På så vis kan

en obehörig inte urskilja identiterna på respondenterna (ibid., 12-13). I resultatet kallas bildpedagogen Lo och eleverna Sasha, Andy, Kaj, Eli, Sam, Kit, och Alex.

1.6.4 Analysmodell

Resultaten redovisas och analyseras utifrån mina frågeställningar till pedagogen, respektive elever, varefter jag har delat upp de positiva och negativa svaren. Frågeställningarna kan ses som teman. Denna analysmetod som jag tillämpat kallas tematisk analys. Detta genomförs i fem steg. I det första steget bekantar man sig med empirin. Detta steg kallas för *familiarisation*. Man går igenom all data och hittar det som är vidkommande för undersökningen. Därefter sker en sortering, man kallar det för att sätta in datan i ett *framework*. Här har jag kategoriserat empirin efter frågeställningarna. Jag använde mig av en highlighterpenna för att ge svaren till frågeställningarna olika färger i transkriberingen för att synliggöra, gruppera och sortera svaren. Det tredje steget kallas *indexing och sorting*, här grupperas svaren ytterligare. Det är här jag sorterade svaren till frågeställningarna utifrån hur de hade svarat. De två sista stegen är *reviewing data extracts* och *data summary and display*. I dessa steg granskar man sina teman och dess data och sedan summerar eller sammanfattar och presenterar sina resultat (Ritchie et al. 2003, 282-284).

Jag har tolkat informanternas svar med hjälp av de valda teorierna, d.v.s. det sociokulturella, medierings-perspektivet. På grund av att intervjun är kvalitativ och halvstrukturerad så medför det att information framkommer som inte är direkt relevant till intervjufrågorna. Även denna information är inkluderad där jag finner att den är av intresse.

I studien har jag valt att utgå ifrån Lev Vygotskijs socialkonstruktivistiska teori med fokus på samspelet och språket i lärandet. I studien kopplas hans teori till syftet med undersökningen som handlar om att studera hur man kan använda sig av digital portfolio i bildundervisningen för att synliggöra lärande och arbetsprocessen, samt skapa en dialog mellan elev och lärare kring elevens lärandeprocess i bild.

1.6.5 Källor och källkritik

Reabiliteten av intervjuerna vilar främst på att primärkällorna är uppriktiga och öppna med sina svar. Aspekter som spelar in i hur de svarar är bland annat personlighet och hur

bekväma det är med mig som intervjuare och med situationen vi skapar tillsammans. Vilket förtroende respondenterna har. Platsen för intervjun valdes med omsorg för att skapa en sådan avslappnad miljö som möjligt.

Eleverna och pedagogen kände mig sedan tidigare vilket kan ha bidragit till den avslappnade förhållningen i att vara mer öppna och fria, eftersom vi inte behövde etablera en relation i intervjuskedet, men kan också ha medfört att de ville vara mig tillags (Trost 2005, 69-70, Bell 2010, 167). Jag har försökt undvika att ställa ledande frågor samt att visa ett personligt ställningstagande till deras svar. Efter intervjun har jag erbjudit samtliga respondenter möjligheten att komplettera sina svar. En sista aspekt som måste tas i beaktande är att jag själv som verksam lärare i bildämnet med erfarenhet av arbete med just digital portfolio måste distansiera mig själv för att inte skapa förutfattade meningar i tolkning och analys av respondenternas svar (Dimenäs 2007, 161).

Sekundärkällorna är presenterade i teorikapitlet och redovisas i referenskapitlet. Jag anser att de bör ses som tillförlitliga då samtliga texter, rapporter och studier är publicerade av forskare och författare kända inom sina ämnen.

1.7 Disposition

I kapitel 2 redovisar och analyserar jag resultaten av de kvalitativa intervjuerna. I följande kapitel, kapitel 3, tolkar jag resultaten. I kapitel 4 sammanfattar jag analysen. Slutligen, i kapitel 5, diskuterar jag resultaten och studien i helhet, samt ger förslag på vidare forskning.

2 Resultat och Analys

De åtta genomförda intervjuerna presenteras utifrån frågeställningarna. För att främja en lätläslighet har namnen blivit fingerade, och är då samtidigt anonyma. I första kapitlet, 2.1: *Bildpedagog: möjligheter och dilemman i synliggörandet av lärprocessen*, redovisas och analyseras bildpedagogens svar och därefter i 2.2: *Elever: möjligheter och dilemman i synliggörandet av lärprocessen*, och 2.3: *Elever: möjligheter och dilemman av dialog och delaktighet i bedömningsprocessen* elevernas. Se 1.3 för en översikt av frågeställningarna och BILAGA A under kapitel 7 för intervjuguide.

2.1 Bildpedagog: möjligheter och dilemman i synliggörandet av lärprocessen.

Vilka möjligheter och dilemman uppfattar en lärare att den digitala portfolion innebär för synliggörandet av lärprocessen hos elever i bild?

Bildpedagogen Lo tar upp både positiva och negativa aspekter av den digitala portfolion avseende synliggörandet av lärprocessen hos eleverna i bildämnet. Hen menar att det finns många fördelar med den digitala portfolion jämfört med den traditionella, men att den digitala portfolion också presenterar en del hinder.

2.1.1 Positiva aspekter

Lo framhäver framförallt den överblick man får när något presenteras digitalt, och att man som lärare kan följa elevens progression och process, samtidigt som eleven kan använda portfolion för att synliggöra sitt eget lärande som den digitala portfolions positiva aspekter. Hen ser också att den digitala portfolion tillhandahåller en alternativ kommunikation, och slutligen att den digitala portfolion erbjuder en tillgänglighet som den traditionella portfolion inte innehar.

2.1.1.1 Överblick

Överblicken som Lo pratar om handlar om att man tillsammans med portfolion får en mer samlad bild över elevens skapande än om eleven bara skapar ett föremål eller bild utan att dokumentera det. ”Jag tycker det är bra för att man får en överblick på ett sätt som man inte får om man bara skapar saker och sedan lämnar det bara och ingenting mer där sen liksom.” Hen menar också att just den överblicken gör det möjligt för pedagogen att att ha bättre koll på vad eleverna gör, då lektionstiden inte alltid erbjuder att ”ha koll på varje elevs enskilda arbete hela tiden.”

2.1.1.2 Progression och process

Lo menar att när handlar om progression och process tjänar den digitala portfolion två syften, dels synliggör den processen för läraren men fungerar också som ett verktyg för eleven för att konkretisera sin egen inläring och använda portfolion som ett referensredskap över den egna inläringen. Lo poängterar att portfolions främsta syfte är att kunna följa elevens process och hur den har arbetat. Lo menar att med den digitala portfolion är det även möjligt att följa en process över ett tema men också en progression över en längre period, så som över hela högstadietiden och på så vis få en mer samlad

bild. Hen menar också att loggarna med bilder i den digitala portfolion gör det möjligt för eleverna att se tillbaka på hur mycket de eller deras projekt har utvecklats.

Titta, så här såg det ut i början, och den här har utvecklats jättemycket sedan förra året. ... Det är också jättekul att se också den utvecklingen. Då är det roligt också för dem (eleverna) att kunna gå tillbaka och titta i sjuan. ... Man ser en ganska tydlig utveckling från sjuan till nian där då ju. (Lo)

För eleverna är inte bara ovanstående gynnsamt, att se sin utveckling, menar Lo, utan de kan också använda sig av den digitala portfolion som ett referensverktyg. Lo menar att har man glömt hur man har jobbat under ett moment eller vad något betydde så kan man återvända till sin portfolio och blicka bakåt i sina loggar och fräscha upp minnet.

Man kan gå tillbaka och titta om man har missat någonting... -Ja, just det, vad handlade det här om när jag jobbade med stilleben förra veckan och vad det betydde. Och då har man antecknat det någonstans, och man kan gå tillbaka och titta. (Lo)

Portfolion påminner eleven om vad man gjorde och hur man arbetade, till exempel hur man blandar kulören grå utan att använda svart och vit. ”Man har liksom sin egen referensbok, det man har lärt sig har man själv dokumenterat på ett sätt som man kanske inte gör annars.”

2.1.1.3 Kommunikation och dator som hjälpmedel

Vad beträffar egenskapen av att portfolion är digital så menar Lo att det är en fördel att eleven kan uttrycka sig och uppvisa sin process med både bilder och text och att den digitala portfolion är gynnsam på det viset. Samspelet mellan bilder och text gör att elever med skrivsvårigheter kan välja att lägga upp fler processbilder.

Alltså dom som tycker att det är svårare att skriva kan istället lägga ut bilder och dom som har lätt för att skriva lägga till extra mycket text känner jag. Det gör inte mig så mycket. ... Lärprocesserna kan synliggöras på dom sätten. Man kan växla lite beroende på vad man har för svårigheter.

Eleven kan lätt via den digitala tekniken lägga in bilder i den digitala portfolion för att ”visa hur man arbetat fram någonting” jämfört med den traditionella portfolion.

Det är mycket lättare att få in bildprocessen i den digitala såklart på ett helt annat sätt. Det är bara att ta lite bilder och så väljer man vilka man vill lägga

in. ...Det är mycket lättare att göra det, det går ju inte i den analoga. Det är ju en vanlig bok. Det går inte att visa alls.

Hen menar också att den gynnar elever som har svårt att uttrycka sig verbalt i klassrummet. De elever som upplever det som problematiskt att lyfta något under lektionstid känner sig friare att uttrycka sig genom att få skriva istället, och att man då kanske ”skriver ganska utförligt vad man menar med sitt skapande” eller lyfter frågor man inte vågat ställa i klassrummet. ”Då är det mycket lättare att bara få skriva fritt om det.” Den digitala portfolion öppnar upp för en kommunikation mellan pedagogen och eleverna menar Lo.

2.1.1.4 Tillgänglighet när den 'närmar'

Slutligen, en fördel med den digitala portfolion beskrivs som tillgängligheten; att det är möjligt för eleverna att logga in i sina portfolion hemifrån eller ”i princip varsomhelst” och på egen tid jämfört med en portfolio som statistiskt ligger på en hylla i bildsalen. Hinner man inte logga under lektionstiden kan man se det som en hemläxa, menar Lo, och logga in hemifrån och uppdatera sin portfolio därifrån. Hen menar att det kan upplevas som ett stressmoment att man måste logga in i sin portfolio i slutet av lektionen, men om den är digital så kan de själva välja att göra det hemifrån och använda sig av klasstiden att avsluta sitt måleri i lugn och ro istället.

2.1.2 Negativa aspekter

Los frustration med den digitala portfolion bottnar främst i vad som också kan beskrivas som tillgängligheten. I det här fallet att den digitala portfolion kan upplevas som mer abstrakt och inte inta en bestämd plats. En annan aspekt av stor vikt är att eleverna måste vara införstådda med syftet av portfolion. Två mindre faktorer som bidrar till de negativa aspekterna är tekniken och elevens mognad.

2.1.2.1 Tillgänglighet när den 'fjärmar'

Tillgängligheten som den digitala portfolion erbjuder och som tidigare beskrevs som något positivt kan också vändas och bli till något negativt. Lo beskriver hur den digitala portfolion upplevs av vissa elever som något som är abstrakt. ”Dom har liksom svårt att se det, det känns som att de svävar här borta istället, istället för att man har en sådan här bok” (Pekar på en processbok.) Lo beskriver att det för en del elever blir problematiskt då de då också försummar den på grund utav det. Hens feedback läses inte och elevens uppdateringar och processutveckling går inte att följa då loggarnas frekvens är

undermåliga. Frustrationen som Lo beskriver ligger också i att i och med den upplevda tillgängligheten så påpekar eleverna ofta när de blir tillsagda att logga i sina portfolion ”nej, vi måste måla klart, vi hinner inte sitta och logga nu... ah men det kan jag göra hemma” med avsikt att logga efter lektionen, och så blir det inte gjort. Out of sight out of mind.

2.1.2.2 Ändamål

En bidragande faktor till att den digitala portfolion inte används av eleverna till sitt fulla potential menar Lo är att en del av dem inte har förstått ändamålet eller värdet i det. I och med det så känner hen att syftet med portfolion som sådan inte uppfylls. Elevernas egna engagemang är beroende av att de har förstått varför de överhuvudtaget ska använda sig av portfolion. Lo fortsätter; ”sen tror jag också att det är många som uppfattar bildämnet som ett ämne som ’varför ska jag skriva här, det här är ju bild.’ Liksom, de har inte förstått.” Lo pekar på vikten av att tidigt tydliggöra den digitala portfolions ändamål ellersyfte och varför eleverna själva gynnas av den.

Man måste ha en ordentlig genomgång av alla dom här grejerna i början. Varför, hur och... ja och att man får in det direkt liksom. Jag måste ha ett tydligt, tydligt sätt att förklara för dem varför de ska använda det, och det tycker jag kan bli svårt. (Lo)

2.1.2.3 Teknik och mognad

Lo undervisar både på mellanstadiet och högstadiet. De elever som i dagsläget brukar den digitala portfolion går på högstadiet. Hen hade under en period försökt introducera den digitala portfolion till elever på mellanstadiet också, men kände att motståndet var för stort då eleverna inte var bekväma med tekniken. De yngre eleverna har mer problem med att exempelvis navigera sig och att logga in. De tar inte heller lika stort ansvar för datorerna och Lo beskriver det som stressfullt att hålla koll på att de hanterar datorna varsamt. ”[...]det funkar inte. Skulle dom ha med sig datorer hit varje lektion så skulle dom ligga på golvet och vara söndertrampade[...]” De äldre eleverna har inte samma problem med själva tekniken annat än när nätverket strular och de inte logga in av den orsaken. Då brukar Lo uppmuntra dem att logga in vid ett senare tillfälle.

I det stora hela är Lo positiv till den digitala portfolion och dess möjligheter när det gäller att kunna följa elevens läroprocess, men att det är av väldigt stor vikt att man etablerar

portfolions väsentliga ändamål med eleverna och dess syfte eller egenvärde.

2.2 Elever: möjligheter och dilemman i synliggörandet av lärprocessen.

Vilka möjligheter och dilemman uppfattar elever att den digitala portfolion innebär för synliggörandet av lärprocessen hos dem i bild?

I samtalet med elever kring de uppfattade möjligheterna och dilemman om den digitala portfolion rörande synliggörandet av lärprocessen i bild lyfte samtliga elever att det fanns fler positiva aspekter än negativa. På grund av att intervjumetoden är kvalitativ och med halvöppna frågor har det genererats en del empiri som inte är direkt knutet till frågorna men som enligt min mening ändå är intressanta för resultatet. Dessa redovisas därför också.

2.2.1 Positiva aspekter

De aspekter, som de intervjuade eleverna upplevde som mest positivt i direkt relation till synliggörandet av lärprocessen, är överskådligheten eller strukturen av den digitala portfolion. En annan fördel med den digitala portfolion enligt eleverna är möjligheten till att blicka bakåt och se en progression. Ytterligare en faktor som eleverna upplevde som positiv är kombination av text med bilder. Några faktorer som är värda att nämna men som inte direkt svarar på frågeställningen om synlighet över lärprocessen, men som elever upplever som positiva, är datorn som hjälpmedel och verktyg och dess tillgänglighet.

2.2.1.1 Överblick och struktur

Den överblick som eleverna beskriver handlar om hur den digitala portfolion är utformad, dess struktur, att den erbjuder en bättre överskådlighet än om den skulle vara handskriven och sträcka sig över sidor i en bok eller pärm. Eleven Andy beskriver: ”Jag ser väldigt enkelt vad jag har gjort, var jag än är liksom, och är oberoende av böcker eller, och allt sånt, utan bara jag har en dator eller internet så.” ”Det är simpelt att följa” beskriver Sam. Eleven Kit trycker främst på den digitala portfolions struktur som det som är överlägset med att portfolion är just digital. Hen menar att det är lätt att organisera sina inlägg. Man har inga papper att hålla reda på och man får ”bättre koll på läget.”

...Det är ju det då, främst strukturen... det är effektivitet också, det är mycket snabbare och man får en överblick på det hela och har lättare liksom. Man får en överblick helt enkelt. (Kit)

Alex beskriver att översikten bidrar till att hålla koll på vad man gjorde förra lektionen och vad man ska göra i uppstarten till nästa lektion. Hen tycker att den överblicken är bra när man inte har bildlektion så ofta, ibland bara varannan vecka. Med den digitala portfolion tillhands blir det tydligt vad man ska göra och startsträckan blir inte så lång, vilket hon tycker är skönt. Alex menar också att tydligheten och strukturen i den digitala portfolion tjäna ”som en mall för själva projektet.”

2.2.1.2 Progression och process

Samtliga elever beskriver hur det i den digitala portfolion är lätt att klicka sig bakåt och se vad man har gjort över tid. Man kan se hur man har förbättrats och utvecklats, menar Sasha. Sasha beskriver också hur hen blir hjälpt av att följa sitt arbete för att konkretisera sin inläring.

Då blir jag väl lite mer insatt i vad jag gör och så. Och då, alltså det blir roligare också för då... jag förstår lite mer vad jag gör, liksom jag går igenom det mer i min hjärna och så, så det blir mer personligt... jag lägger in mer tid till det och så. (Sasha)

De ord som eleverna använder för att beskriva synligheten av läroprocessen är att de ser hur ”arbetet växer fram” och ”man kan följa arbetet och se hur det utvecklas.” Sam reflekterar över synligheten av processen med den digitala portfolion på följande vis:

[...]grejen är, vi skriver ju loggar varje vecka, och då kan jag gå in och kolla och så kan jag ju se min utveckling. Alltså grejen är, man ser till exempel under tavlorna var jag började, hur jag tänkte då, och sen kanske jag ändrade tankesätt och så kan jag följa för varje vecka. Tar jag en bild så är det ganska enkelt att följa min utveckling... både för er, men också för mig själv liksom, att se vad man har gjort liksom. (Sam)

Hen menar också att det gör att hen känner sig delaktig i sitt eget lärande. Eleven Alex menar även att hen lär sig mycket om ämnet när hen får skriva om det och sammanfatta hur hen har jobbat. En annan fördel med att allt är digitalt och att det är lätt att navigera sig bakåt är som en elev uttrycker det fördelaktigt för man kan gå tillbaka och se hur man tänkte i början av ett projekt och att kunna se hur mycket man har utvecklats. Eleven Kaj beskriver att det är mycket positivt och peppande att se det man tyckte var svårt innan faktiskt blir lättare nästa gång. ”Då märker jag ju att det var mycket lättare den här gången

än förra gången, och då kan jag se det i mina loggar också.” ”Det är så lätt att klicka på grejer jag gjorde för ett år sedan och kolla på det jag gör nu,” menar Kit.

2.2.1.3 Bilder och text

Flera elever uttrycker att den digitala tekniken gör det lätt att blanda bilder med skrift. ”Bilderna förstärker texten, texten förstärker bilden,” filosoferar eleven Kit. Bilderna, menar flera elever, gör det lättare att följa arbetet. Eleven Eli menar att med bilderna kan man ”följa exakt vad som händer efter varje lektion.” Hen menar att bilderna kompletterar texten. Om man skulle använda sig av en traditionell portfolio och enbart reflektera över sitt skapande i text så skulle mycket utebli till följd menar hen. Eleven Sam reflekterar över hur lätt det är att lägga in bilder i den digitala portfolion jämfört om man skulle försöka skriva ut progressionsbilder och klistra i en bok. Sam menar att det i den digitala portolion är

[...]simpelt att följa vad man gjort och det är typ enkelt att komma in och skriva och lägga in bilder också, jag tycker det funkar jättebra. Jag tycker framförallt att det är ganska skönt att titta på bilder[...] (Sam)

2.2.1.4 Tillgänglighet

Tillgängligheten som eleverna beskriver grundar sig på att den digitala portfolion är åtkomlig från vilken dator som helst med internetuppkoppling och att allt är samlat på en och samma plats. Samtliga elever beskriver hur de kan komma åt portfolion hemifrån om de inte hann med allt de ville skriva eller reflektera i sina portfolion under lektionen. Eleven Andy beskriver en lättnad över att allt är samlat digitalt istället för utspritt över flera papper. Hen menar att hen på så vis inte riskerar att tappa bort ett papper, att allt i stället finns där, digitalt, hela tiden. Eleven Eli beskriver det som en fördel att man inte behöver ha med sig en skrivbok till lektionen eller hem, att man istället kan logga in sig var man än befinner sig.

2.2.1.5 Dator som hjälpmedel

En ytterligare faktor med den digitala portfolion framhäver eleverna är helt enkelt att det är ”kul,” ”skönt,” och ”smidigt” att skriva på dator jämfört med att skriva för hand. Ett par elever beskriver också att i och med att det är på dator så är det lättare att anpassa den efter sin behov. En elev menar att det är lättare för hen att skriva på dator och att det hjälper hen att hen kan använda bilder. En annan elev menar att den digitala strukturen underlättar det för hen, och att det inte är så rörigt då, samma elev poängterar också att

datorn kan anpassa sig efter hens synproblem och att det även där hjälper att ha bilder. ”Jag känner att det blir enklare på datorn,” menar Sam. Sasha beskriver en lättnad över att kunna uttrycka sig i skrift när hen känner att hen kanske inte blir hörd under lektionen. Hen menar att att hen i portfolion kan visa att hen behärskar bildbegreppen och kan skriva utförligare reflektioner över sitt skapande. Sasha tycker att det känns bra att veta att läraren ”verkligt kan sitta och kolla på ens arbete i lugn och ro sen.”

2.2.2 Negativa aspekter

Eleverna uttryckte inte många upplevda negativa aspekter direkt knutna till frågeställningen som hade att göra med synliggörandet av läroprocessen i bild. Det framkom enbart ett svar direkt knutet till frågeställningen och det var att en elev upplevde det som problematiskt att hens brister även skulle bli extra synliga. De andra två negativa aspekterna som lyftes men som inte är knutna till frågeställningen är tekniken och tidsaspekten.

2.2.2.1 Överblick

En elev av sju intervjuade beskrev en aspekt av synliggörandet av läroprocessen som negativ beträffande den digitala portfolion. Andy menade att just överskådligheten som den digitala portfolion erbjuder gör det även möjligt för läraren att tydligare se bristerna. Andy beskrev att hen upplevde det som besvärande att läraren uppenbart kunde se till exempel att hens bild inte blev som han hade tänkt sig i början.

Alltså om jag säger att jag ska måla ett berg, och så blir det fel, och jag målar en hund istället, då kanske jag skulle vilja glömma bort att jag skulle måla ett berg från början... (Andy)

Andy beskriver det som att hen upplever det som ett misstag och någonting som kommer att bli negativt bedömt och som därmed ger hen lite prestationsångest.

2.2.2.2 Teknik

Den mest frekventa negativa aspekten som generellt dök upp i samtalet om den digitala portfolion var den ibland bristande tekniken. Flera elever uttryckte att det som ibland satte hinder för att jobba i den digitala portfolion var att internet inte alltid var pålitligt, och att man då inte hade åtkomst till sin portfolio. Men eleverna var samtidigt snabba med att poängtera att de inte var ett så stort problem ändå, eftersom de även kunde logga in sig hemifrån och skriva då istället.

2.2.2.3 Tidsbrist

Eleven Kaj beskriver att hen ibland upplever att det uppstår en tidspress att logga i sin portfolio. Hen menar att hen upplever det som negativt att det blir mindre tid till att utföra det praktiska arbetet.

2.3 Elever: möjligheter och dilemman av dialog och delaktighet i bedömningsprocessen.

Vilka möjligheter och dilemman uppfattar elever att den digitala portfolion innebär för dialog och delaktighet i bedömningsprocessen?

I intervjun med eleverna så framkom det tidigt att de upplevde en dialog och samtidigt en delaktighet via den digitala portfolion. Dessa upplevdes främst som positiva faktorer. När eleverna frågades om eventuella dilemman kring samma fenomen, så hade de svårare att hitta problemen.

2.3.1 Positiva aspekter

Eleverna uttrycker flera faktorer som de känner bidrar till en dialog och delaktighet i bedömningsprocessen. De aspekter som upplevs som positiva möjligheter angående dialog är skriftlig och kontinuerlig feedback, uppmuntran, och möjligheten till att få svar på frågor utanför lektionstid. Vad beträffar delaktighet i bedömningsprocessen så menar eleverna att det är främst överskådligheten av vad man själv har gjort tillsammans med lärarens feedback som utgör en transparens i bedömningsprocessen. Flera elever lyfter också att de känner att den digitala portfolion utgör ett rättvisare underlag för bedömning då de känner att läraren har en synligare bild av hur de har jobbat som en helhet.

2.3.1.1 Feedback och uppmuntran

”Jag vet vad jag ska göra nästa gång” uttalar sig eleven Sasha om feedback i den digitala portfolion, och det reflekteras i svaren från flera utav eleverna. Andy menar att hen har lättare att ha koll på hur det går för hen när hen får feedback i sin portfolio.

Jag tycker det blir enklare att se vart man ligger både för att om man får en kommentar eller någonting, och också när man själv ser hur långt man har kommit och vad man har åstadkommit liksom. (Andy)

Med den digitala portfolion blir uppmuntran i form av skriftlig feedback tydlig och med den menar eleverna så uppstår det en slags dialog. Man tar till sig av kommentarerna och feedbacken och anpassar sitt arbete därefter. Till nästalogg så kanske dialogen fortsätter. Eleven Alex beskriver hur det är positivt med skriftlig feedback för att den är bestående och det är lätt att återvända till den för att bli påmind om hur man skulle tänka, eller gå vidare i sitt skapande. Det blir lättare att ta till sig av feedbacken då menar hen, än om den skulle vara muntlig. ”När det är digitalt då finns den ju alltid där och man kan gå tillbaks och kolla, det tycker jag är bra. För när man ser det och kan läsa det och det finns alltid där då blir det mycket tydligare tycker jag.”

2.3.1.2 Dialog utanför lektionstid

Eleven Kaj beskriver det som hen känner som en trygghet, att även om han inte blir sedd eller hjälpt under lektionstid, så känner hen att hen får den uppmärksamheten via den digitala portfolion:

Du kan se vad jag har för tankar kring arbetet. Och om jag har ett problem med arbetet eller någonting som jag kanske inte uttrycker på lektionen men så vet du ju det när du läser loggarna och då kan du hjälpa mig med det jag behöver hjälp med i så fall. (Kaj)

2.3.1.3 Överskådlighet oc underlag

Eleverna menar att digital portfolio gör att det blir tydligt vad man har gjort, vad man ska göra och hur man ligger till. Vissa elever beskriver hur det lätt annars i estetiska ämnen kan kännas ”luddigt” i just hur man ligger till. Eleven Sam resonerar att i och med att man dokumenterar skriftligt i bildämnet i den digitala portfolion så blir det inte lika ”luddigt”. ”I bilden är det väldigt tydligt och jag vet vad jag ska göra, och det tycker jag är väldigt skönt, både för mig, och det måste det vara för dig som lärare också.” Eleven Sasha resonerar att hen tror att den digitala portfolion gör det lättare för läraren att jämföra elevernas prestationer och att det på så sätt blir mer konkret vad eleverna har presterat. Betyget känns ”rättvisare” och ”tydligare”. ”Jag tror att det blir enklare att bedöma allt vi har gjort och inte bara slutprodukten liksom”, menar Andy. Sam säger att hen känner att med den digitala portfolion och all dokumentation så har läraren mer underlag att bedöma på ”det blir en rättvisare bedömning och det blir mer liksom en säker bedömning...” Kit menar också att den digitala portfolion möjliggör att allt man har gjort under läsåret är samlat på en och samma plats, och det känns tryggt när det gäller bedömningen tycker han.

2.3.2 Negativa aspekter

Det enda som upplevdes som ett eventuellt dilemma med dialog med den digitala portfolion var att det ibland kunde vara svårt att uttrycka sig i skrift eller att det kunde missförstås. När det kom till delaktighet i bedömningsprocessen så var det inga elever som uttryckte något dilemma eller någon negativ faktor.

2.3.2.1 Skriftlig kontra muntlig dialog

”Man kan inte uttrycka sig på samma sätt som man uttrycker sig i tal” (Sasha) Ett par andra elever jämför den skriftliga dialogen i portfolion med det man har i social media. Eleven Andy menar att möjligheten för missförstånd är en negativ faktor.

Alltså, det kan uppfattas på ett sätt när man skriver det och när man säger det. Kanske eleven tror att läraren tycker att man har gjort något jättedåligt, fast dom egentligen tycker att man har gjort något bra. (Andy)

Vissa saker är lättare att beskriva och uttrycka muntligt än skriftligt. (Kaj) Och slutligen, ett par elever uttryckte att en skriftlig dialog tar tid. Både att skriva istället för att tala, och att få svar på. I vissa fall, menade de, var det mer gynnsamt att uppsöka läraren direkt och ta det muntligt.

3 Tolkning av Resultat

I det föregående kapitlet presenterades och analyserades empirin, i det här kapitlet tolkar jag informanternas svar utifrån och med hjälp utav de valda teoretiska utgångspunkterna.

3.1 Mediering

Ur resultatet framkommer yttranden från eleverna som tolkas med hjälp av begreppet mediering. Eleverna uttrycker att de genom portfolion, som i ett sociokulturellt perspektiv kan ses som ett kulturellt redskapet, får sin lärprocess synliggjord och därmed också intar och befäster kunskap. Lundgren menar att det är genom mediering och det kulturella redskapet som vi förstår vår omvärld (Lundgren et al. 2012, 187). Bildpedagogen poängterar att den digitala portfolion gör det möjligt för eleven att sätta ord på vad hen

gör i sin arbetsprocess och med det också konkretisera sin lärprocess och ta till sig av de förvärvda kunskaperna. Utifrån elevernas responser; att de kände sig stärkta av att samla sina verk och dess process i den digitala portfolion, tolkar jag som att eleverna har ett behov av att förstå och bearbeta kunskap genom en medieringsprocess.

3.2 Multimodalitet

Utifrån empirin från eleverna och pedagogen framkom det egenskaper om portfolion som kan tolkas med hjälp av begreppet multimodalitet. Att uttrycka sig genom flera medel eller modes (Marner 2005, 117, 122). I den digitala portfolion är dessa modes sedda i text och bild. Informanterna uttryckte att man med lätthet i den digitala portfolion kunde använda sig av både bild och text för att exempelvis dokumentera eller analysera sin arbetsgång. Flera elever påvisade att man med hjälp av bilderna lättare kunde följa ett arbete och att bilderna ibland berättade sådant som var svårt att uttrycka med enbart ord. Både pedagog och elever poängterade att möjligheten till att varva bilder med text bidrog till en anpassning för de som inte kände sig bekväma med att uttrycka sig i skrift. En utav eleverna beskrev med egna ord "bilden förstärker texten, texten förstärker bilden" vilket kan tolkas som att de olika modaliteterna kompletterar varandra (Kress 2009, 1).

3.3 Designteoretiskt perspektiv, Dialog och ZPD

I resultatet framkommer det att bildpedagogen eftersöker en synlighet i lärprocessen för att kunna följa elevernas arbete och också kunna ha underlag för rättvis bedömning. Det designteoretiska perspektivet är skapat för att förstå en kommunikation mellan lärare och elev och i förlängningen synliggöra lärprocessen (Selander och Svärdemo Åberg 2009, 25, 30). Selander med Svärdemo Åberg poängterar vikten av interaktivitet, och menar att man kan dra nytta av den nya digitala miljön till det ändamålet (ibid., 25). Det designteoretiska perspektivet är samtidigt sociokulturellt och multimodalt (Åkerfeldt, 2009, 109).

Dysthe poängterar att dialogen som sådan är just en interaktiv dialog som synliggör lärandet för eleven. I mötet av dialogen föds förståelse (Dysthe 1993, 66). Elevernas svar ger genklang i det påståendet då de framhävde att de med dialogen i den digitala portfolion blev varse om deras egna lärande och hur de låg till. I den digitala portfolion

skapas en kommunikation som ibland kan ligga vilande, eller som man kan ge respons på på egen tid. Dysthe kallar detta fenomen inom IKT-led undervisning för asynkrona samtal (Dysthe 2003, 295). Eleverna betonade detta som en styrka men också en negativ aspekt. Styrkan låg i att man själv kunde välja när man svarade eller bearbetade det läraren hade intiterat, men den negativa aspekten låg i att man samtidigt var tvungen att invänta respons. Bildpedagogen betonade här att det förekom att responsen hon gett ibland inte blev sedd överhuvudtaget.

Förutom aspekten av kommunikation, som är en hörnsten i den sociokulturella teorin, och därmed också det designteoretiska så är ZPD (Zone of Proximal Development, eller ”den närmaste utvecklingszonen”) också en aspekt i det designteoretiska perspektivet. Det framgår ur empirin att eleverna anser att det som är framgångsrikt i kommunikationen som portfolion utgör genom den kontinuerliga feedbacken är att de med lärarens handledning inte bara ser sig själva och sin process, men att de blir knuffade i rätt riktning och uppmuntrade till att ta utvecklande steg. Den digitala portfolion är härmed inte bara ett verktyg i mediering, utan också en plattform för läraren att verka i den närmaste proximala utvecklingszonen. Läraren ser genom portfolion var eleven befinner sig och kan med återkopplingen uppmuntra eleven in i nästa utvecklingszon. (Selander och Svärden Åberg 2009, 34, 35)

3.4 Bedömning för lärande

Synlighet, feedback och interaktivitet, är tre ledord i det som har kommit att kallas bedömning för lärande (BFL). Utifrån empirin från både pedagog och elever tolkar jag att den digitala portfolion utgör ett verktyg för alla tre av dessa ledord. Bedömning för lärande är en modell för formativ bedömning och har i Sverige blivit förespråkad av professorn i pedagogik, Christian Lundahl. Synligheten i den digitala portfolion ligger i att eleverna organiserar sitt lärande genom att kontinuerligt dokumentera i text och bild, vilket sedan läraren ger feedback på. Precis som med designteoretiska perspektivet är interaktivitet av hög vikt. Det är elevens dokumentation och tankar tillsammans med lärarresponsen som i BFL utgör interaktivitet. Lundahl menar att den formativa bedömningen, som ger återkoppling av och under inlärningsprocessen, är en aktiv process (Lundahl 2011, 54, 55). Eleverna uttrycker att de anser att bedömningen blir tydlig för dem i och med att de kan föra en dialog med läraren via den digitala portfolion. Dialogen som eleverna uttrycker den innefattar feedbacken. Men, för att BFE ska fungera

och vara produktiv krävs effektiv återkoppling samt involverade elever (ibid., 54, 55). De elever som blev intervjuade uttryckte att de tyckte att återkopplingen var just det som Lundahl menar när han talar om effektiv feedback, nämligen att den ”rymmer samtidigt information om var eleven befinner sig, vart eleven är på väg och vad som behövs för att eleven ska komma dit” (ibid., 55). Ovanstående kan även tolkas utifrån Selanders syn på inläring i det designteoretiska perspektivet då han menar att det "under själva lärprocessen ingår moment av reflektion och eftertanke, och vid slutet av en lärandesekvens kan läraren understödja metareflektioner över vad som varit nytt, hur individen har arbetat och vilket sätt att arbeta som fungerat bäst för henne (Selander och Svärden Åberg 2009, 34, 35). Utifrån samtalen med eleverna framkommer det att de uppskattar just denna synlighet och feedback och det får dem att känna sig delaktiga. Det förefaller därmed att de elever som har blivit intervjuade därmed också är elever som är involverade i sin egen process och den digitala portfolion. Bildpedagogen poängterar att det inte alltid är fallet, och att hen har flertalet elever som inte alls är involverade eller möjligtvis inte har förstått syftet med portfolion. Bildpedagogen understryker problematiken med ovanstående. Konceptet som sådant faller då, något som Lundahl även framhäver eftersom han menar att eleverna måste själva vara engagerade för att formativ bedömning ska ha framgång.

4 Sammanfattning

Utifrån resultatet tolkar jag att både pedagog och elever ser möjligheterna med den digitala portfolion gällande synliggörandet av elevernas lärprocess i bild. Pedagog, likväl elever poängterar att multimodaliteten är en framgångsfaktor som bidrar både till synligheteten av lärprocess och bedömningsprocess, samt främjar alternativa kommunikationsformer. Dilemman eller hinder med den digitala portfolion och ovan nämnda önskade resultat beror dels på att den digitala portfolion kan ses som abstrakt och därmed också negligeras, eller att som pedagogen poängterade; att eleverna inte ser eller har förstått värdet i att dokumentera. Men ytterligare en faktor som är nödvändig för att eleverna ska känna sig delaktiga i bland annat bedömningsprocessen är att pedagogens feedback måste vara kontinuerlig och effektiv. Studien visar att den digitala portfolion har stora potential för synlighet och delaktighet i både lärprocess och bedömningsprocess om man ser på den ur ett socialkulturellt perspektiv och tillämpar både design för lärande eller designteoretiskt perspektiv och bedömning för lärande.

5 Diskussion av Resultatet

Intervjuerna bidrog med många tankar kring just hur den digitala portfolion bidrog till en synlighet av elevernas lärprocesser. Resultatet visar att eleverna och pedagogen i studien är övervägande positiva till vad den digitala portfolion bidrar med. Struktur, synlighet, delaktighet och även legitimitet. Flera respondenter betonade att den digitala portfolion bidrog till att de tog ämnet bild mer seriöst, och de kände att med att de dokumenterade sin arbetsgång och reflekterade så förankrade de även kunskapen.

Jag tolkar den digitala portfolion via den sociokulturella tradition där kommunikation är ett medel för att förstå omvärlden. Den digitala portfolion kan i detta perspektiv ses som ett verktyg som möjliggör kommunikation. Inte bara med läraren eller den man delar den med, men också med sig själv, innehavaren. Jag ser framförallt att det är just kommunikation och hur den digitala portfolion är utformad som är dess framgångsfaktorer. Men det är ändå den individen som är av största vikt i den digitala portfolions framgång. Den kräver interaktivitet, engagemang av både elever och pedagog.

Den digitala portfolion, när den är aktivt använd och med rätt slags återkoppling, främjar synlighet och delaktighet i bedömning. Några elever jämförde med andra estetiska ämnen där de inte använde portfolio och nämnde då att de kände att de saknade den delen som möjliggjorde reflektion över process och dagsfärska tankar. Jag ser att elevernas loggar och reflektioner i deras digitala portfolio inte bara främjar att befästa deras förvärvda kunskaper men också att det fyller flera krav ur Lgr11 så som att redovisa sin arbetsprocess och analysera bilder. Nedan läggs en portion av kunskapskraven för betyget E (godkänt) för årskurs 9 fram:

Under arbetsprocessen bidrar eleven till att formulera och välja handlingsalternativ som leder framåt. Dessutom kan eleven presentera sina bilder med viss anpassning till syfte och sammanhang. Eleven kan också ge enkla omdömen om arbetsprocessen och kvaliteten i bildarbetet.

Eleven kan föra enkla och till viss del underbyggda resonemang om uttryck, innehåll och funktion i bilder från olika tider och kulturer och gör kopplingar till egna erfarenheter, andra bilder och företeelser i omvärlden. (Skolverket 2011, 24)

Ovanstående exempel på kunskapskrav visar att kunskaperna som bedöms inte enbart är ett slutresultat av en produkt utan syftar på själva processen och den egna medvetenheten om den. Som lärare innebär det att man inte kan utföra en summativ bedömning utan måste utföra formativa bedömningar.

Utifrån empirin tolkar jag att eleverna visar behov av struktur, synlighet och delaktighet. De elever jag intervjuade var sådana elever som verkade vara drivna och måna om sin egen kunskapsutveckling och var generellt positivt inställda till att kunna följa sin lärprocess och framförallt ha en synlighet i bedömningsprocessen. Bildpedagogen underströk flertal gånger sin frustration över att hen hade elever som inte alls deltog i att dokumentera i portfolion, så med den information kan jag antaga att empirin som framkom från eleverna hade sett mycket annorlunda ut om jag hade haft ett större elevunderlag till intervjuerna. Jag kan också anta att elevernas inställning till synligheten i bedömningen hade sett annorlunda beroende på lärarens engagemang och hur framgångsrik pedagogen var i att skapa det som Lundahl kallar effektiv feedback eller återkoppling.

5.1 Förslag till vidare forskning

Studien skulle vara intressant att utföra på andra eller fler skolor, eller åtminstone i större omfattning än en mindre kvalitativ fallstudie som denna. Det skulle vara intressant att få reda på vad det är som till exempel hindrar de elever som inte deltar i portfoliodokumentationen. Vidare skulle det vara av intresse att se hur digitala portfolion är implementerade på andra skolor, och om resultatet där stämmer överrens med det framkomna resultatet på skolan som ligger som underlag till den här empirin.

6 Referenser

Tryckta källor:

Bell, Judith. 2010. *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur.

Dysthe, Olga. 1996. *Det flerstämmiga klassrummet*. Lund: Studentlitteratur.

Dysthe, Olga. (red.) 2003. *Dialog, samspel och lärande*. Lund: Studentlitteratur

Dysthe, Olga. (2002) 2002. ”Om förhållandet mellan individ och grupp i portföljprocessen”. I *Att döma eller bedöma: tio artiklar om bedömning och betygssättning*. Stockholm: Skolverket. 91-108

Ellmin, Roger och Birgitta Ellmin. 2003. *Att arbeta med portfolio: teori, förhållningssätt och praktik*. 1. uppl. Stockholm: Gothia

Illeris, Knud. 2007. *Lärande*. Lund: Studentlitteratur.

Igland, Mari-Ann. 2003. ”Medan texten blir till.” I *Dialog, samspel och lärande*, red Olga Dysthe, Lund: Studentlitteratur 243-276.

Jacobsson, Anna och Catarina Markus. 2008. *Lära genom portfolio-men vad?: En kvalitativ studie om några elevers lärande med portfolio som redskap och metod*, D-uppsats [Examensarbete] vid Högskolan för lärande och kommunikation, Högskolan i Jönköping.

- Kihlström, Sonja. 2007. "Intervju som redskap." I *Lära till lärare*, red. Jörgen Dimenäs, Stockholm: Liber. 157-173.
- Kress, Gunther R. 2010. *Multimodality: a social semiotic approach to contemporary communication*. London: Routledge
- Kvale, Steinar. 1997. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur
- Lantz, Annika. 1993. *Intervjumethodik-Den professionella intervjun*. Lund: Studentlitteratur
- Lenz-Taguchi, Hillevi. 2000. *Varför pedagogisk dokumentation*. HLS förlag, Stockholm
- Lindström, Lars. 2000. *Barns skapande i bild -Forskning om bildundervisning*. Stockholm
- Lundahl, Christian. 2011. *Bedömning för lärande*. Stockholm: Norstedt
- Lundgren, Ulf P., Roger Säljö och Caroline Liberg. (red.) 2012. *Lärande, skola, bildning*: [grundbok för lärare]. 2., [rev. och uppdaterade] utg. Stockholm: Natur & kultur
- Selander, Staffan och Eva Svärden Åberg. (red.) 2009. *Didaktisk design i digital miljö: nya möjligheter för lärande*. 1. uppl. Stockholm: Liber
- Trost, Jan. 2005. *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur
- Åkerfeldt, Anna (2009) 2009. "Datorn ett individuellt arbetsredskap? -om grupparbete i en semi-digital lärmiljö." I *Didaktisk design i digital miljö: nya möjligheter för lärande*, red. Staffan Selander & Eva Svärden Åberg, 1. uppl. Stockholm: Liber. 91-107

Elektroniska resurser:

Marner, Anders & Örtegren, Hans (2003). *En kulturskola för alla: estetiska ämnen och läroprocesser i ett mediespecifikt och medieneutralt perspektiv*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.

Hämtad från: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=1825>
(Hämtad 2017-02-28)

Marner Anders (2005). *Möten och Medieringar – estetiska ämnen och läroprocesser i ett semiotiskt och sociokulturellt perspektiv*. Umeå: Fakultetsnämnden för lärarutbildning, Umeå universitet.

Hämtad från http://www.lh.umu.se/digitalAssets/5/5939_moten_och_medieringar.pdf
(Hämtad 2017-05-02)

Skolverket (2011) 2016. *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. Stockholm: Skolverket.

Hämtad från <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2575>
(Hämtad 2017-01-07)

Skolverket (2015) *Bild i grundskolan*. Rapport 423. Stockholm: Skolverket.
Hämtad från <http://www.skolverket.se/publikationer?id=3497>
(Hämtad 2017-01-11)

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
Hämtad från http://www.cm.se/webbshop_vr/pdf/etikreglerhs.pdf
(Hämtad 2017-02-28)

7 Bilagor

Two bilagor medföljer studien. Bilaga A är missivbrevet till vårdnadshavare inför intervjun med eleverna. Bilaga B är en intervjuguide för de kvalitativa djupintervjuer som utgör empirin.

Bilaga A Missivbrev till vårdnadshavare

Hej Vårdnadshavare.

Jag skriver för stunden mitt examensarbete inom bilddidaktik för Linné Universitet. Som examensarbete har jag valt att undersöka hur man kan använda sig av digital portfolio i bildundervisningen för att synliggöra lärande och arbetsprocessen, samt skapa en dialog mellan elev och lärare kring elevens lärandeprocess i bild.

Jag kommer att utföra interjuver, där jag kommer att be eleverna att berätta om hur de upplever deras digitala portfolion (deras loggar i OneNote) och:

-Vilka möjligheter och dilemman de uppfattar att den digitala portfolion innebär för synliggörandet av lärprocessen hos dem i bild?

-Vilka möjligheter och dilemman de uppfattar att den digitala portfolion innebär för dialog och delaktighet i bedömningsprocessen?

Det är frivilligt att delta och eleven bestämmer själv om de vill avbryta intervjun. Naturligtvis kommer jag inte att ta med några namn då alla svar behandlas konfidentiellt. Svaren kommer endast att användas i mitt examensarbete.

Jag skickar detta mail för att du som vårdnadshavare skall kunna ta ställning till om ditt barn får delta i intervjuerna eller inte. Därför är det viktigt att du svarar på mailet och anger om ditt barn får delta eller inte. Det går bra att kopiera texten nedan i ditt svar:

”Mitt barn, (ELEVENS NAMN & KLASS), får /får inte delta i intervju för examensarbete gällande digital portfolio-användning.

–(VÅRDNASHAVARENS NAMN)”

Med vänlig hälsning,

Leena Joandi
KPU, Linné Universitetet
xxxxxx@lnu.se

Det går även bra att ringa mig om man vill:

tel. 072-xxx xxxx

Bilaga B Intervjuguide

Frågeställningar till pedagog.

Vilka möjligheter och dilemman uppfattar en lärare att den digitala portfolion innebär för synliggörandet av lärprocessen hos elever i bild?

- Vad tycker du att portfolion har för syfte och mål i bilden?
- Hur ser du på vem portfolion är till för i bilden?
- På vilka sätt tycker du att elevens läroprocesser synliggörs i den digitala portfolion?
  - För dig?
  - För eleven?
- Vad är fördelen med att använda sig av digital portfolio?
- Har du upplevt några svårigheter eller hinder med användningen av digital portfolio i bilden?
- Har du upplevt några svårigheter eller hinder för att synliggöra lärprocessen via digital portfolio i bilden?

Uppföljningsfrågor

- Kan du berätta mer?
- Kan du förklara mer?

Frågeställningar till elev.

Uppvärmningsfrågor

- Hur länge har du jobbat med digital portfolio i bilden?
- Har du jobbat på liknande sätt tidigare? I ett annat ämne, eller använt dig av portfolio förut?
- Varför använder ni er av digital portfolio i bilden?

Vilka möjligheter och dilemman uppfattar elever att den digitala portfolion innebär för synliggörandet av lärprocessen hos dem i bild?

- På vilket sätt upplever du att du blir hjälpt av att använda dig av den digitala portfolion?
- Hur upplever du att den digitala portfolion gör det möjligt för dig att se din utveckling?
- Hur blir du hjälpt av att kunna följa ditt arbete i bild och text i den digitala portfolion?
- Vad ser du för fördelar med att dokumentera ditt arbete digitalt?
- Vad tycker du är några av nackdelarna med den digitala portfolion när det kommer till att synliggöra din lärprocess?

Vilka möjligheter och dilemman uppfattar elever att den digitala portfolion innebär för dialog och delaktighet i bedömningsprocessen?

- På vilket eller vilka sätt tycker du att den digitala portfolion möjliggör en dialog mellan dig och din lärare?
- Vad för slags hinder eller dilemma tycker du att det finns med den digitala portfolion när det kommer till dialog?
- På vilket eller vilka sätt tycker du att den digitala portfolion möjliggör en delaktighet eller transparens (synlighet) i bedömningsprocessen?
- Vad för slags hinder eller dilemma tycker du att det finns med den digitala portfolion när det kommer till att göra dig delaktig i bedömningsprocessen?